

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Петър Михайлов Кауков

катедра „Драматичен театър”, факултет „Сценични изкуства“, НАТФИЗ „Кр. Сарафов“

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” по „Актьорство за драматичен театър“, научно направление 8.4. „Театрално и филмово изкуство”, с кандидат д-р Мирослава Костадинова Гоговска, асистент в НАТФИЗ „Кр. Сарафов“

Запознах се с трудовете, предоставени от д-р Гоговска за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, както и с останалите предоставени от нея материали по чл. 70, ал. 2, свързани с други нейни сценични изяви и реализации, публикации и участия в работилници, фестивали и др.

Познавам професионалната работа на д-р Гоговска като актриса, но и като преподавател в НАТФИЗ, както и изследователската ѝ дейност, резултатите от която тя е публикувала в различни периодични издания. Имайки предвид професионалната ѝ биография и предложените материали, мога да заключа следното

Д-р Гоговска има значителна дейност като актриса. Тя се е изявявала на сцените на различни театри, като трябва да се отбележи, че главните ѝ постижения са в постановки и ателиета в Театрална работилница „Сфумато“. Не само не е случаен, но и напълно оправдан изборът ѝ да приложи като теоретична разработка работата си над ролята на Грушенка в спектакъла *Долината на смъртната сянка: Альоша*. В допълнение, тя има и доста участия във филми, както и постановъчен опит като асистент-режисьор, постановчик и ръководител на уъркшопове и др. професионални и образователни дейности. Над 10-годишната ѝ преподавателска практика в НАТФИЗ е сериозна референция не само за доброто познаване от д-р Гоговска на теорията и практиката на театралното изкуство, но и за педагогическите ѝ умения да го предаде на бъдещите ни млади колеги.

Ролите, представени от д-р Гоговска като основен хабилитационен труд са значими актьорски постижения, при това в спектакли, които са забелязани от специализираната професионална публика не само у нас, но и зад граница. С това искам да подчертая качеството на спектаклите, в които участва кандидата, да комуникират и пренасят

послания и в чуждоезична среда. Последното е валидно само за малка част от българските театрални спектакли, а и за актьорите, участващи в тях.

Писменият труд, предложен от Мирослава Гоговска е *СРЕЩА С ДОСТОЕВСКИ* – теоретична разработка на ролята на Грушенка в спектакъла *Долината на смъртната сянка: Альоша по Братя Карамазови* от Фьодор Достоевски – реализиран в Театрална работилница „Сфумато“ през 2003 година. Текстът е с обем на студия и, макар да не е публикуван, показва автора си като ерудирани практик с ясно демонстрирани способности за теоретично осмисляне на придобития на сцената опит. Ще се концентрирам върху писмената работа, тъй като тя най-ярко показва теоретичната задълбоченост и педагогически потенциал на д-р Гоговска, а това, струва ми се, е най-важно от гледна точка на кандидатурата ѝ за хабилитиран преподавател. Разработката има 7 части, заключение, приложение и библиография.

В първата част – *Експерименталният дух на Театрална работилница „Сфумато“* – Гоговска дава накратко, но прецизно контекста на лабораторната работа в този театър, което е добра отправна точка, към следващите части, проследяващи творческия метод и постановъчна практика на „Сфумато“.

Във 2-ра част – *Спектаклите по мотивите на Ф.М. Достоевски – едни от най-силните сценични преживявания на актьорите от Театрална работилница „Сфумато“* – авторът ни запознава с началния етап на изследването на богатия материал, който представляват личността и творчеството на Достоевски.

В 3-та част – *Пространство и време при Достоевски, безумие и екстаз* – Гоговска се концентрира върху основните психически и психологически състояния, описани в заглавието ѝ, които представляват интерес не само от гледна точка на творчеството на Достоевски, но и на творческия подход на ТР „Сфумато“ изобщо.

В 4-та част – *Достоевски в авторската интерпретация на Георги Тенев* – д-р Гоговска дава ясни ориентири за някои основни разлики между романа *Братя Карамазови* и авторската версия на Георги Тенев. Разбира се, не става дума само за обема на литературния текст, а по-скоро за структурата и фокуса на интереса към оригиналната творба, отразен в драматизацията, позволяваща разгръщане на режисьорската визия за спектакъла – най-вече амбивалентността на персонажите и ярко застъпената монологична форма, концептуално съответстващи на споменатото в част 2 „*многогласие в литературата на Достоевски*“ (стр. 7)

Пета част – Спектакълът „Долината на смъртната сянка“ – обръща внимание на сценичния изказ на спектакъла *Альоша*, отново неразривно свързан с концептуалните драматургични и режисьорски намерения. Тук е важно да се отбележи изграждането на „хореографията на живеенето“ и взаимосвързаността на актьорите „като скачени съдове“ (стр. 20), уместно подкрепено с цитата „Възможността на екстатизма се гарантира само и единствено в съ-общност.“ (Яв. Гърдев, пак там).

Част 6 е *Режисьорската методология на театър „Сфумато“ – моят път към ролята на Грушенка*. В нея д-р Гоговска описва предварителната работа по спектакъла – провеждането на *ателиета* и *опити* като базисни елементи на работата в театър-лаборатория (стр. 24 и сл.). Държа да отбележа мнението на автора, че „...въображението на актьора преобразява реалността, конструира я и я доизгражда.“ (стр. 23). Намирам това за важна отправна точка, която тя следва не само в богатата си актьорска кариера, но и в педагогическата си работа със студентите в Театралната академия.

В част 7 – *Конкретни пътища и етапи в процеса на реализирането на ролята на Грушенка като резултат от движението към „екстатичния театър“* – Гоговска разкрива личния си път за изграждане на образа. Споделя двете си опорни точки, подчертава разликите и методите на работа при психологическия и екстатичния театър и главната си задача в конкретния творчески процес: „да открия нейните (на Грушенка, бел. моя) съкровени, интимни, дълбоко крити чувства и подбуди на поведение, нейните крайни и противоположни проявления, които чрез **екстаза**, като актьорско средство, да постигна **превъплъщението**.“ (стр. 36).

Заключението е кратко, но ясно описващо предизвикателствата пред актьора при работа в посоката на екстатичния театър.

Главно качество на предложения теоретичен труд е описанието на един нелек, сложен и изискващ огромен изследователски потенциал и работоспособност постановъчен процес. Качества, демонстрирани от кандидата в продължение на цялостното ѝ развитие като творец и педагог. Моята препоръка към д-р Гоговска е: извън споделените примери от работата над спектакъла *Долината на смъртната сянка: Альоша*, да извлече по-конкретни обобщения за актьорската работа по принцип, до които е достигнала чрез този наситен творчески процес. Те само биха могли да подсилят научно-приложния характер на студията, с цел нейна бъдеща публикация и с още по-

голяма полза за бъдещите актьори, докосващи се до творчеството на Достоевски и/или до специфичната поетика в спектаклите на Театрална работилница „Сфумато“.

С оглед на вече изтъкнатите качества на д-р Мирослава Гоговска като театрален практик, педагог и изследовател в областта на театралното изкуство, както и на приносния момент в представените за хабилитиране материали, давам положителна оценка и подкрепям кандидатурата ѝ за заемане на академичната длъжност „Доцент” по „Актьорство за драматичен театър“ в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов”.

Гласувам с ДА.

07.07.2021

Подпис:

доц. д-р Петър Кауков